

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp

Kabinetsstandpunt rapport 'Je gaat er over of
niet' van de gemengde commissie Bestuurlijke
Coördinatie o.l.v. De Grave

Hierbij doe ik u toekomen de kabinetsreactie '*We gaan er voor*' op het rapport '*Je gaat er over of niet*' van de gemengde commissie bestuurlijke coördinatie onder leiding van Frank de Grave.

Aanleiding

De Gemengde Commissie Bestuurlijke Coördinatie onder leiding van Frank de Grave is door het kabinet ingesteld om een van de rijksbrede takenanalyses van het Programma Andere Overheid uit te voeren. Het advies dat de commissie opleverde, getiteld 'Je gaat erover of niet', is in juni 2005 aangeboden aan ondergetekende. Het advies bevat een zevental aanbevelingen om de bestuurlijke coördinatie te verbeteren en de bestuurlijke drukte te verminderen. In deze kabinetsreactie wordt aangegeven wat het kabinet -inhoudelijk en procedureel- gaat doen met die aanbevelingen.

Scherp in analyse, herkenbaar in aanbevelingen

Het rapport analyseert welke problemen zich voordoen bij de totstandkoming en uitvoering van beleid door de overheid. De commissie richt zich op die punten die belemmeren dat beleid een positief resultaat tot gevolg heeft. Deze punten hebben – zo schrijft de commissie- betrekking op inhoud, organisatie en sturing van beleidsprocessen.

Aan de hand van een viertal casussen heeft de commissie op een overtuigende manier laten zien dat de bestuurlijke drukte beleidseffectiviteit in de weg staat. De commissie concludeert dat in veel gevallen niet het maatschappelijk probleem, maar de bestuurlijke organisatie centraal staat: structuur gaat boven inhoud, posities gaan boven oplossingen. De commissie wil dat daar verandering inkomt (aanbeveling 1).

De overheid moet (weer) het vertrouwen krijgen van burgers en bedrijven. De overheid moet zich niet met alles bemoeien. Maar wat de overheid doet, moet ze zichtbaar goed doen: één bestuurder of bestuurslaag moet verantwoordelijkheid dragen voor het oplossen van het maatschappelijk probleem (aanbeveling 2). Die

Datum
22 augustus 2005

Ons kenmerk
2005-0000208888

Onderdeel
DGKB/GSIB/IB

Inlichtingen
J. Compagner
T (070) 426 6222
F

Uw kenmerk

Blad
1 van 5

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

Datum
22 augustus 2005

Ons kenmerk
2005-0000208888

Onderdeel
DGKB/GSIB/IB

Blad
2 van 5

bestuurder of bestuurslaag moet ook voldoende doorzettingsmacht (in de besluitvorming) en uitvoeringsmacht (in beleidsuitvoering) krijgen om adequaat te kunnen handelen (aanbeveling 3). Samenwerken moet bevorderd worden (aanbeveling 4) en er moet ingegrepen worden als het niet werkt (aanbeveling 5).

Het kabinet is van mening dat het rapport een hoop analyses en knelpunten bij elkaar brengt en scherp is in zijn bevindingen en waardeert dat. Ze herkent ook veel van de punten, sterker: het kabinet is in verschillende trajecten hard bezig (denk aan Operatie Jong), in samenwerking met anderen (conform aanbeveling 4), om diverse knelpunten weg te werken in lijn met de voornemens in het Hoofdlijnenakkoord, het Programma Andere Overheid en de (acties uit de) Code Interbestuurlijke Verhoudingen.

Bij wijze van zesde aanbeveling pleit de commissie voor de invoering van een *verplichte toets op bestuurlijke drukte* (aanbeveling 6): de IOS-toets, een toets op inhoud, organisatie en sturing. Ik zie een dergelijke toets als goed middel ter ondersteuning van mijn rol en verantwoordelijkheid voor bestuurlijke en financiële arrangementen voor decentrale overheden.

In een vroege fase van het beleidsproces spreek ik mijn collega's aan op de effectiviteit, democratische legitimatie en efficiëntie van het gekozen bestuurlijke arrangement. Dit is zowel conform de afspraken in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen als de tweede aanbeveling van de commissie over een scherpe en heldere taak- en verantwoordelijkheidsverdeling, waarbij probleemgericht werken centraal staat.

Met het BZK beoordelingskader bestuurlijke/financiële consequenties voor decentrale overheden dat binnenkort verschijnt op het MR-formulier wordt uiting gegeven aan de door de Commissie de Grave geopperde IOS-toets. Effectiviteit en efficiëntie zullen met dit BZK-beoordelingskader een scherper accent krijgen. Als politieke organisaties niet goed werken of niet voldoen aan afgesproken verwachtingen, dan worden zij daarop aangesproken (conform aanbeveling 5). Dat gebeurt ambtelijk en politiek in het voortraject van een beleidsvoorstel, maar ook tot aan de MR aan toe.

De analyse van *de vier casussen* die de commissie onder de loep nam volgens het stramien van de IOS-toets levert per beleidsterrein een aantal waardevolle aanbevelingen. Ik heb de departementen wiens beleidsterrein het betreft verzocht om de casus nader uit te werken en de aanbevelingen toe te passen om bestuurlijke drukte te verminderen, voorzover dit niet al gebeurd is in reeds lopende projecten. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt nadrukkelijk bij de vakdepartementen. Ik zal de discussie daarover stimuleren en over de uitkomsten berichten.

Datum
22 augustus 2005

Ons kenmerk
2005-0000208888

Onderdeel
DGKB/GSIB/IB

Blad
3 van 5

Het is aannemelijk te veronderstellen dat bestuurlijke drukte zich in meer of mindere mate ook op een groot aantal andere terreinen manifesteert. Ik wil met een quick scan - vóór eind 2005 - inzicht krijgen in de omvang en intensiteit van de problematiek. Vanzelfsprekend gebeurt dat samen met andere departementen en andere overheden. Op basis daarvan zal een uitgebreider pakket praktische suggesties tot stand komen.

Met aanbeveling 7 pleit de commissie voor het serieus en consequent werk maken van bestuurlijke drukte door het aanpakken van *omvang, werkwijze en zittingsduur van politiek-bestuurlijke organen*. In dat verband poneert de commissie zeven stellingen. Hieronder geeft het kabinet op de respectievelijke stellingen die ook te beschouwen zijn als suggesties voor de ondernemen actie, zijn reactie.

De commissie stelt dat de omvang van vertegenwoordigende organen kleiner moet (stelling b). Daarnaast stelt de commissie dat de zittingsduur van gekozen organen van 4 naar 5 of 6 jaar verlengd zou moeten worden (stelling c). Het kabinet is voorstander van de verkleining van de vertegenwoordigende organen indien dit bijdraagt aan een betere werking van het openbaar bestuur. Tegen de achtergrond van de democratische vernieuwingsagenda zal het kabinet de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) vragen met adviezen op beide onderwerpen te komen. Het kabinet verzoekt de ROB hierbij tevens te kijken naar de positie van deelraden en naar de gevolgen van de dualisering voor de omvang van de vertegenwoordigende organen. Opgemerkt wordt dat zowel de verkleining van vertegenwoordigende organen als de verlenging van de zittingsduur dan (niet eerder dan) in 2010 mogelijk kan zijn, wanneer er weer gemeenteraadsverkiezingen zijn.

De door de commissie voorgestelde *vernieuwing en verkleining van de rijksdienst* (stelling d) is een onderwerp dat al genoemd is in het Hoofdlijnenakkoord en waarmee het Programma Andere Overheid al bezig is. Het kabinet zal dit najaar een voorstel doen voor een opdrachtverlening met betrekking tot de inrichting van de Rijksdienst.

De commissie richt ook een aantal pijlen op de *indeling van provincies en waterschappen*. De indeling van provincies en waterschappen moet worden gestoeld op bestaande praktijk van samenhangende gebiedsbenaderingen (stelling e). Daarnaast is voor wat betreft waterschappen aandacht voor democratische legitimering van deze (maar ook van andere) functionele organen op zijn plaats (stelling a), zo stelt de commissie.

Datum
22 augustus 2005

Ons kenmerk
2005-0000208888

Onderdeel
DGKB/GSIB/IB

Blad
4 van 5

In het kabinetsstandpunt over het IBO 'Bekostiging regionaal waterbeheer'¹ heeft het kabinet zijn visie op de positie van de waterschappen neergelegd. Daarin worden voorstellen gedaan om de democratische legitimering van de waterschappen te verbeteren. Ten aanzien van gemaakte opmerkingen over bestuurlijke drukte zal ik zoals eerder aangekondigd in 2006 komen met een discussienota over het middenbestuur.

In stelling f stelt de commissie dat *inspectiediensten moeten worden gebundeld* om meer effectiviteit op te leveren. Ook wordt gesteld rijksinspecties in te zetten op/voor andere bestuurslagen, opdat niet onderzoek op onderzoek wordt gestapeld. De positionering van de inspecties is wat het kabinet betreft aan de orde in het traject Interbestuurlijk Toezicht onder leiding van CdK Alders. Deze commissie zal dit najaar met een advies komen.

Daarnaast leveren de nieuwe kaderstellende visie op toezicht en de actie uit het 'SG 12 punten plan' over samenwerkende inspecties een bijdrage aan een nieuw samenhangend kader op toezicht (gereed eind 2005) en wordt in het kader van de operatie Jong een integraal toezichtskader jeugdzaken ontwikkeld dat ook ziet op de schakels in de keten.

De commissie stelt ten slotte dat in het openbaar bestuur veel meer moet worden gewerkt met '*shared services*' (stelling g). Deze aanbeveling sluit nauw aan bij het Hoofdlijnenakkoord en de uitgangspunten van het programma Andere overheid, maar vergt afzonderlijke actie naar andere overheden. De minister voor BVK zal nog dit jaar tijdens een bestuurlijk overleg voorstellen aan IPO en VNG om mogelijkheden daartoe gezamenlijk te verkennen, waarbij tevens zal worden gezien of de al bestaande samenwerkingsverbanden, zoals bijvoorbeeld ICTU² op het terrein van de Elektronische overheid, intensiever kunnen worden benut. Daarbij zal voor de vormgeving van de samenwerking worden aangesloten bij het kabinetsstandpunt op het rapport "Een herkenbare staat: investeren in de overheid"³.

Die discussie en (opbouwende) kritiek zoekt het kabinet ook expliciet. Het rapport van de commissie en het concept-plan van aanpak is (ambtelijk) voorgelegd aan IPO en VNG. IPO heeft op hoofdlijnen instemmend gereageerd. Wel zet IPO vraagtekens bij het verminderen van de bestuurlijke drukte door het instellen van interbestuurlijke '*shared services*'. Daarnaast vraagt IPO aandacht voor afstemming met lopende trajecten en wetsvoorstellen zoals de discussie over middenbestuur, de democratische vernieuwingsagenda (met name spreiding lokale verkiezingen) en de inperking leden Provinciale Staten (zie hiervoor).

¹ Kamerstuk vergaderjaar 2003-2004, nr. 29 428, nr. 1

² ICTU is een stichting in gezamenlijk bestuur van rijk, provincies, gemeenten en waterschappen.

³ Kamerstukken II, 2004-2005, 25268, nr. 20.

Datum
22 augustus 2005

Ons kenmerk
2005-0000208888

Onderdeel
DGKB/GSIB/IB

Blad
5 van 5

De directie van de VNG heeft kennis genomen van het plan van aanpak, maar reageert daar nu niet op. De VNG reageert in een later stadium officieel.

Bredere bekendheid

Naast de genoemde acties op aanbevelingen, stellingen en casussen wil het kabinet breder bekendheid geven aan het rapport. Het vraagt om een nadere gedachtewisseling met betrokkenen en deskundigen uit bestuur, wetenschap en bedrijfsleven. De commissieleden hebben aangegeven betrokken te willen blijven bij het vervolg op het rapport. Zij zien het als hun verantwoordelijkheid om ook anderen op de hoogte te stellen van de inhoud ervan. Ik maak graag gebruik van dat aanbod, bijvoorbeeld door actieve deelname te vragen aan te organiseren rondetafelbijeenkomsten.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

J.W. Remkes

